

Sygn. akt VU 850/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

z dnia 26 kwietnia 2013 r. sygn. (...) (...)

oddala odwołanie.

VU 850/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z. stwierdził, że na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność umorzeniu podlegają następujące należności wnioskodawcy J. B. z tytułu składek:

1. na ubezpieczenia społeczne – za okres od lipca 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, od listopada 2000 roku do grudnia 2000 roku i od lutego 2001 roku do kwietnia 2004 roku w łącznej kwocie 45.240,10 zł (w tym należność główna 18.244,02 zł oraz odsetki 26.996,08 zł);
2. na ubezpieczenie zdrowotne - za okres od sierpnia 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, od listopada 2000 roku do grudnia 2000 roku, za luty 2002 roku, od sierpnia 2001 roku do października 2003 roku i od grudnia 2003 roku do kwietnia 2004 roku w łącznej kwocie 9.026,93 zł (w tym należność główna 3.737,29 zł i odsetki 5.289,64 zł);
3. na Fundusz Pracy – za okres od sierpnia 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, od listopada 2000 roku do grudnia 2000 roku i od kwietnia 2001 roku do kwietnia 2004 roku w łącznej kwocie 2.258,93 zł (w tym należność główna 922,00 zł i odsetki 1.336,93 zł).

Jednocześnie w decyzji określono warunek, który należy spełnić, aby można było umorzyć powyższe należności, a mianowicie konieczność opłacenia należności nie podlegających umorzeniu, czyli składek na ubezpieczenia

społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FP i FGŚP i odsetek oraz kosztów egzekucyjnych wymienionych w załączniku do przedmiotowej decyzji.

Odwołanie od ww. decyzji złożyła w imieniu wnioskodawcy J. B. jego opiekun prawny, A. B.. W odwołaniu podniosła, że zaległości za okres od 21 lipca 2003 roku nie powinny wystąpić, ponieważ J. B. w tym okresie nie prowadził pozarolniczej działalności gospodarczej. Ponadto wskazała, że zaległości powstały z tego powodu, że J. B. jest od lat 80-tych chory, co w okresie prowadzenia działalności gospodarczej skutkowało podejmowaniem przez niego błędnych decyzji i brakiem odpowiedzialności za swoje działania.

Na rozprawie w dniu 14 listopada opiekun prawny wnioskodawcy wskazała, że nie zgadza się z ustalonymi przez ZUS należnościami, które podlegają spłacie.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. B. od dnia 2 stycznia 1990 roku prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą. Działalność tę wyrejestrował z dniem 1 listopada 2008 roku.

(okoliczności niesporne)

W dniu 21 lipca 2003 roku J. B. wysłał do Urzędu Skarbowego w Ł. informację o zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej od dnia 21 lipca 2003 roku.

(dowód: wniosek do Urzędu Skarbowego k. 17)

Jednakże w dniu 16 października 2009 roku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął formularz (...) J. B. ze wskazaniem daty powstania obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od dnia 21 lipca 2003r oraz formularz (...) z datą wyrejestrowania wnioskodawcy z ubezpieczeń od dnia 21 kwietnia 2004 roku.

(dowód: formularze z dnia 16 października 2009 roku k. 8, 11 – w aktach ZUS)

Wnioskodawca J. B., jako osoba prowadząca działalność pozarolniczą, nie opłacił składek:

– na ubezpieczenia społeczne – za okres od lipca 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, od listopada 2000r do grudnia 2000 roku oraz od lutego 2001 roku do kwietnia 2004 roku w łącznej kwocie 18.244,02 zł,

– na ubezpieczenie zdrowotne – za okres od sierpnia 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, listopada 2000 roku do grudnia 2000 roku, za luty 2011 roku, od sierpnia 2001 roku do października 2003 roku i od grudnia 2003 roku do kwietnia 2004 roku w łącznej kwocie 3.737,29 zł,

– na Fundusz Pracy – za okres od sierpnia 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, od listopada 2000 roku do grudnia 2000 roku i od kwietnia 2001 roku do kwietnia 2004 roku w łącznej kwocie 922,00 zł.

(dowód: stany należności dla płatnika k. 18-32 – w aktach ZUS, tabelaryczne zestawienie należności k. 45 - 68)

Ponadto J. B. nie opłacił składek za zatrudnionych pracowników:

– na ubezpieczenia społeczne za okresy od grudnia 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, od listopada 2000 roku do grudnia 2000 roku i od lutego 2001 roku do lipca 2003 roku w kwocie 8.362,55 zł (odsetki obliczone na dzień 4 lutego 2013 roku stanowią 12.277,92 zł);

– na ubezpieczenie zdrowotne za okresy od grudnia 1999 roku do stycznia 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do września 2000 roku, od listopada 2000 roku do grudnia 2000 roku, za luty 2001 roku i od sierpnia 2001 roku do lipca 2003 roku w kwocie 1.205,31 zł (odsetki obliczone na dzień 4 lutego 2013 roku to kwota 1.698,36 zł);

– na Fundusz Pracy i FGŚP za okres od grudnia 1999 roku do lutego 2000 roku, od kwietnia 2000 roku do czerwca 2000 roku, od sierpnia 2000 roku do grudnia 2000 roku i od stycznia 2003 roku do lipca 2003r w kwocie 347,66 zł (odsetki obliczone na dzień 4 lutego 2013 roku wynoszą 492,07 zł).

(dowód: tabelaryczne wyliczenie należności k. 45 – 68)

W związku z nieopłaconymi należnościami prowadzone jest przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. postępowanie egzekucyjne. W dniu 13 października 2009 roku ww. zaległości z tytułu nieopłaconych składek zabezpieczone zostały hipoteką przymusową na nieruchomości położonej w T. przy ulicy (...).

(dowód: informacja ZUS k. 36)

Ponadto w ramach prowadzonego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego postępowania egzekucyjnego dokonano zajęcia świadczenia rentowego wnioskodawcy. Pierwsze zajęcie nastąpiło 29 września 2010 roku.

(dowód: informacja Naczelnika Urzędu Skarbowego k. 79)

Wnioskodawca jest chory na schizofrenię paranoidalną. Orzeczeniem Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wnioskodawca zaliczony zostało do znacznego stopnia niepełnosprawności, przy czym Zespół uznał, że daty powstania niepełnosprawności nie da się ustalić. Postanowieniem z dnia 27 listopada 2009 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. ubezwłasnowolnił całkowicie J. B. z powodu choroby psychicznej. Jego opiekunem prawnym ustanowiona została A. B..

(dowód: opinia k. 4-6, orzeczenie k. 13, postanowienie k. 14, zaświadczenie k. 15)

W dniu 4 lutego 2013 roku A. B. złożyła w imieniu J. B. wniosek o umorzenie nieopłaconych składek, do opłacania których J. B. zobowiązany był z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, określając w tym wniosku okres występowania zadłużenia składkowego, w tym również okres od grudnia 2003 do kwietnia 2004 roku. Jako podstawę żądania wskazała ustawę z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz.1551).

(dowód: wniosek o umorzenie – w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie jest nieuzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012r., poz. 1551) , zwanej dalej ustawą abolicyjną, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych:

1) która przed dniem 1 września 2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1,

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty

egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Stosownie do przepisu art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej, umorzenie należności, o których mowa w art. 1 ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Jednakże warunkiem umorzenia należności, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (art. 1 ust. 10). Jak stanowi przy tym przepis art. 1 ust. 11 ustawy, niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w art. 1 ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8, to jest decyzji określającej warunki umorzenia.

Wnioskodawca, reprezentowany przez opiekuna prawnego, wskazał w odwołaniu oraz w piśmie procesowym z dnia 7 sierpnia 2013 roku, że wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy nie uwzględnił faktu, iż wnioskodawca zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej od dnia 21 lipca 2003 roku oraz, że nie wziął pod uwagę stanu zdrowia wnioskodawcy.

Co do tej ostatniej okoliczności, to podkreślić trzeba, iż zaskarżona decyzja wydana została na podstawie ustawy abolicyjnej, a nie ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r, poz. 1442 ze zm.). Przepisy ustawy abolicyjnej nie przewidują zaś możliwości umorzenia należności z uwagi na szczególnie okoliczności, dotyczące ubezpieczonego.

Jeśli zaś chodzi o kwestię zawieszenia prowadzenia działalności pozarolniczej przez J. B., to zauważyć należy, że wprowadzie w dniu 21 lipca 2003 roku wysłał on do Urzędu Skarbowego w Ł. stosowną informację, jednakże w dniu 16 października 2009 roku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął formularz (...) J. B. ze wskazaniem daty powstania obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od dnia 21 lipca 2003 roku oraz formularz (...) z datą wyrejestrowania wnioskodawcy z ubezpieczeń od dnia 21 kwietnia 2004 roku. Jak jednak oświadczyła na rozprawie w dniu 21 stycznia 2014 roku A. B. w sytuacji, gdyby należności z tytułu składek wnioskodawcy za okres od 21 lipca 2003 roku do 21 kwietnia 2004 roku zostały umorzone, to kwestii zawieszenia działalności prowadzonej przez wnioskodawcę w ww. okresie nie ma potrzeby rozpatrywać. A należności te w zaskarżonej decyzji wymienione zostały właśnie, jako podlegające umorzeniu, albowiem dotyczą wyłącznie składek na ubezpieczenia wnioskodawcy, nie zaś zatrudnionych przez niego pracowników.

Opiekun prawny wnioskodawcy ostatecznie kwestionowała wysokość ustalonych przez ZUS należności, które podlegają spłacie. Wskazywała przy tym na trzy kwestie. Po pierwsze, podnosiła, że wobec wnioskodawcy toczy się nadal postępowania egzekucyjne. W związku z tym dokonywana jest sukcesywnie spłata zaległości wnioskodawcy, co powinno być przez ZUS uwzględnione. W tym zakresie podnieść należy, że przedmiotem kontroli Sądu jest prawidłowość decyzji wydanej przez organ rentowy w dacie jej wydania. Postępowanie przed sądem ubezpieczeń społecznych ma wymiar kontrolny. Polega on na ocenie prawidłowości decyzji organu rentowego. Autonomiczność postępowania administracyjnego sprawia, że punktem odniesienia dla sądu powinien być czas, w którym wydano decyzję kształtującą prawo ubezpieczonego. Orzecznictwo Sądu Najwyższego, uwzględniając tą zależność, przyjęło, że przepis art. 316 § 1 k.p.c. z zasady nie ma zastosowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, tj. sąd dokonuje oceny legalności decyzji rentowej według stanu istniejącego w dacie jej wydania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia

3 grudnia 1998 roku, (...) UKN 341/98, OSNAPIUS 2000/2/72 i z dnia 7 lutego 2006 roku, I UK 154/05, LEX Nr 272581). Tym samym bez znaczenia jest podnoszona przez A. B. kwestia aktualnej kwoty zadłużenia wnioskodawcy, to jest zmniejszonej po dniu wydania zaskarżonej decyzji.

Po drugie, A. B. wskazywała, że o nieprawidłowym wyliczeniu kwot podlegających spłacie świadczy treść decyzji wydanych przez ZUS w dniu 30 września 2013 roku. W dniu tym organ rentowy wydał mianowicie dwie decyzje w przedmiocie umorzenia składek, w których kwoty składek określono odmiennie, niż w decyzji z dnia 26 kwietnia 2013 roku. Trzeba jednak zauważyć, że decyzje z dnia 30 września 2013 roku wydane zostały w innej dacie oraz w oparciu o inne przepisy, to jest ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a nie na podstawie ustawy abolicyjnej i dotyczyły składek: pierwsza – za zatrudnionych pracowników w części finansowanej przez płatnika oraz druga – za zatrudnionych pracowników w części finansowanej przez ubezpieczonych. Tym samym brak jest podstaw, by z tego względu kwestionować wysokość należności podlegających spłacie na podstawie ustawy abolicyjnej i ustalonych na dzień złożenia wniosku w sytuacji, gdy wyliczone zostały one przez ZUS przy piśmie z dnia 7 lutego 2014 roku w sposób szczegółowy w formie tabelarycznej, do której A. B. zastrzeżeń nie zgłosiła.

Po trzecie, A. B. wskazywała, że należności podlegające spłacie uległy przedawnieniu. Należności te, jak jednak ustalono, zostały zabezpieczone hipoteką przymusową. A zgodnie z art. 24 ust. 5 ustawy systemowej nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia.

Z powyższych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.